

پیشران‌ها، چالش‌ها و الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

علیرضا صدرا^۱

چکیده

پیشران‌ها، چالش‌ها و الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت بترتیب: تدابیر سیاسی، چالش ارتقای هر چه فراتر کارآمدی ملی و بویژه دولتی و گفتمان سازی، الزام اراده عمومی و عزم جدی ملی می‌باشند. مراد تدابیر توسعه و تعادل پیشرفت سیاسی و سیاست پیشرفت، میانه سیاست توسعه اقتصادی و تأمین آسایش عمومی در جهت سیاست تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی و تضمین آرامش مدنی است. با پیشفرض کارآمدی؛ بهره‌وری و اثربخشی زیرساختی (ارزشی، بینشی و گرایشی) پیشرفت نظام انقلابی جمهوری اسلامی ایران و براساس و در راستای آن، برترین چالش سیاسی فرارو: ارتقای هرچه فراتر کارآمدی ساختاری سیاسی پیشرو و کارآمدی راهبردی سیاسی پیشبر می‌باشد. کارآمدسازی ساختاری فراهم آمده کارآمدسازی ساختاری حقوقی و قانونی و نیز کارآمدسازی سازمانی اداری و اجراییسازی و جاریسازی الگوی پیشرفت است. کارآمدسازی راهبردی: کارآمدسازی کارگزاری سیاسی دولت و دولتسازی کارگزار کارآمد اعم از سیاستگذاری و سیاستمداری یعنی ترسیم سیاست‌ها و اعمال آنها می‌باشد. الزامات سیاسی: گفتمان سازی و عزم جزم ملی و اراده عمومی پیشرفت بویژه اراده دولتی الگوسازی پیشرفت می‌باشد. مسئله: در راستای اصلاح، تکمیل و ارتقای سند الگوی پیشرفت با هدف بررسی و نهایی سازی آن؛ تدقیق، تنظیم و تقویت جهات تحقیقی الگو، به منظور گفتمان سازی جاری و پایش اعمال آینده تحقق عملی و عینی آن ضرورت یافته است. پرسش اصلی: «پیشران‌ها، چالش‌ها و الزامات سیاسی تحقق الگوی پیشرفت و بخش سیاسی آن چه می‌باشند؟». پرسش‌های فرعی: چرا؟ چیست؟ چگونه است؟ فرضیه: «پیشران، چالش، الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: تدابیر، کارآمدی و عزم ملی بویژه ارتقای کارآمدی ساختاری و راهبردی دولتی است». توضیح فرضیه: مهندسی یا معماری سیاسی، مدیریت سیاسی و آسیب‌زدایی سیاسی اهم تدابیر و الزامات شئون سه‌گانه تحقق الگوی سیاست پیشرفت و الگوی پیشرفت سیاسی اند. روش: تحلیل متن و محتوایی سیاسی سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت و بخش سیاسی مبنا یا مبانی پیشران، تدابیر پیشبر، افق(های) پیشرو، رسالت پیشروی تا آرمان(ها) پیشرفت است.

کلید واژگان: الگو، اسلامی، ایرانی، پیشرفت، پیشران، چالش، الزامات، سیاسی

^۱ استاد دانشگاه تهران، sadra@ut.ac.ir

اول. پیش در آمد

پیشران ها، چالش ها و الزامات تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت^۲: پیشران ها، چالش ها و الزامات تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اقتصادی، سیاسی و فرهنگی می باشند. به تعبیری به مثابه پیشینه: پیشران ها، چالش ها و الزامات؛ توسعه اقتصادی کمی و کیفی سخت، نیمه سخت و نرم افزاری و تأمین آسایش (رفاه) عمومی، توأمان توسعه و تعادل سیاسی (خمینی، ولایت فقیه) و در جهت توسعه و تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی و تضمین آرامش مدنی بوده و محسوب میشوند. (خمینی، مصباح هدایت الی ولایت و خلافت). پیشینه این ها را می توان در آثار و آراء متفکرین قویم اسلامی ایرانی و جهانی جستجو نمود. چنانکه پس از قرآن بعنوان طرح هادی (راهبرد راهبری) و سنت بمثابة نقشه راه (راهبری راهبردی)، مجموعه این مطالب را از منظومه آثار علمی و حکمی نظری بویژه عملی (راهبردی و کاربردی تا تحقیقی عینی) مدنی؛ اجتماعی و سیاسی قابل استنباط و استخراجند. از فارابی در منطقیات (روشناسی و گفتمان سازی برهانی نخبگانی، تبلیغاتی مردمی و کارشناسی دولتی)، احصا علوم (الگوسازی علمی مدنی)، سیاست مدنی (مهندسی الگو)، اندیشه های اهل مدینه فاضله (مبادی الگوسازی)، تنبیه علی سبیل سعادت (گفتمان سازی)، تحصیل سعادت (تحقق الگوی مدنی) تا فصول منتزعه (آسیب‌زدایی الگو) بنیانگذاری و آغاز میشوند (فارابی، منطقیات، احصا علوم، سیاست مدنی، آراء اهل مدینه فاضله، فصول منتزعه). خواجه نصیر، و فصل چهارم سیاست مدن تحت عنوان سیاست مُلک و آداب ملوک در زمینه تدابیر تحقیقی الگوسازی پیشرفت بسیار رهگشا می باشد (محمد طوسی، اخلاق ناصری). شواهد ربوبیه و نیز مبدآئ و معاد ملاصدرا، نخست در معرفت شناسی و روش شناسی الگوسازی پیشرفت و دیگری در پدیده شناسی اعم از هستی شناسی، چپستی شناسی و نیز چگونگی شناسی الگوسازی پیشرفت متعالی راهنما هستند (محمد صدرا، سواهد ربوبیه و مبدآء و معاد). تا امام خمینی از اصل تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی در کتاب مصباح هدایت و نیز کتاب شرح جنود عقل به عنوان مبادی الگوسازی پیشرفت (خمینی، مصباح هدایت الی ولایت و خلافت و شرح جنود عقل و جهل) تا کتاب و گفتمان و الگوی سیاسی ولایت فقیه (خمینی، ولایت فقیه)، میتوان زیرساخت، ساختار و راهبرد و چشم انداز و بلکه چالش الگوسازی پیشرفت مدنی؛ اجتماعی و سیاسی را بخوبی باز یافت^۳. با مراجعت بدین منابع می توان فرای تبیین و ترسیم الگوی پیشرفت به ترویج و تحقق و حتی پایش آن نیز دست یافت. این منابع مدنی متضمن پیشران ها،

۲. سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت و اطلاعیه فراخوان هشتمین همایش مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت با اهم محور بندهای مربوطه، متون اصلی مورد نظر این مقاله بوده اند. اهم منابع مقاله در ترسیم پیشرانها، تبیین چالشها، و تعیین الزامات سیاسی تحقق الگوی پیشرفت مورد نظر و بهره برداری بوده و قابل ارجاع میباشد.

۳. علم مدنی احصاء علوم، حکمت و منطق ساختاری راهبردی نظام نظری و عملی الگوی پیشرفت مدنی فاضلی را ارایه داده است. اندیشه های اهل مدینه فاضله؛ هندسه الگوی پیشرفت مدنی، سیاست مدنی؛ مهندسی الگوی پیشرفت مدنی، تنبیه علی سبیل سعادت و تحصیل سعادت؛ تدابیر تحقیقی و فصول منتزعه؛ آسیب شناسی و آسیب‌زدایی راهبردی الگوسازی پیشرفت مدنی است. حتی منطقیات وی در زمینه روش شناسی الگوسازی مدنی راهنما و راهگشا میباشد. اخلاق ناصری خواجه نصیر، بویژه قسم سوم، سیاست مدن و فصل چهارم، تدبیر مدن («سیاست ملک و آداب ملوک») جنبه تحقیقی الگوی پیشرفت مدنی است. شواهد ربوبیه و مبدآئ معاد ملاصدرا، معرفت شناسی و روش شناسی و نیز پدیده شناسی الگوی پیشرفت مدنی متعالی می باشند. ولایت فقیه و صحیفه امام، حاوی فلسفه فقهی الگوسازی نظام و پیشرفت مدنی جمهوری اسلامی ایران است.

چالش‌ها و الزامات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اند^۴. پیشرانها، چالش‌ها و الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: یکی سیاست پیشرفت و دیگری پیشرفت سیاسی است. سیاست پیشرفت (Progress Politics): فرابخشی و راهبردی است.

فرای بخش‌های اقتصادی، سیاستی یا اجتماعی و فرهنگی می‌باشد. فراگیر اقتصادی سیاسی، اجتماعی سیاسی و فرهنگی سیاسی است. پیشرفت سیاسی (Progress Policy): میان بخشی، بخشی و زیربخشی^۵ خرد کاربردی‌سازی و اجرایی‌سازی تا جاری‌سازی می‌باشد. توأمان، تدبیر، تنظیم و تعادل‌بخش میان توسعه اقتصادی و تأمین آسایش عمومی در جهت تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی و تضمین آرامش مدنی است. سیاست پیشرفت الگو یا الگوی سیاست پیشرفت: فراهم آمده اقتصادی سیاسی، اجتماعی سیاسی و فرهنگی سیاسی پیشرفت می‌باشد. فراگیر سیاست توسعه اقتصادی، سیاست تعادل اجتماعی و سیاست تعالی فرهنگی است. **پیشرفت سیاسی الگو** یا الگوی پیشرفت سیاسی فراهم آمده توسعه و تعادل حقوقی و قانونی و قانونگذاری (تقنین)، توسعه و تعادل سازمانی و اداری یا اجرایی، توسعه و تعادل امنیتی اطلاعاتی، انتظامی اجتماعی و دفاعی نظامی و سرانجام توسعه و تعادل بخش قضایی و جزایی یا کیفی کشور می‌باشد. فراگیر توسعه و تعادل عدالت اجتماعی (اقتصادی، سیاسی و فرهنگی)، مشارکت همگانی و ارتقای هرچه فراتر کارآمدی و اقتدار قانونی، مردمی و موثر ملی اعم از دولتی، عمومی و خصوصی اقتصادی، اجتماعی یا سیاسی و فرهنگی است. اهم اعم موارد پیشگفته فراهم آمده و فراگیر تحقق الگوی سیاست پیشرفت و پیشرفت سیاسی، هر یک پیشرانها، چالش‌ها و الزامات خاص خود را دارند.

به همین سبب و مناسبت در این مقاله پیشرانها، چالش‌ها و الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت را با منطق و نظام محوربندی ساختاری و راهبردی مربوطه بدانسان که در دستور کار هشتمین نشست مرکز الگوی اسلامی پیشرفت بوده، ولو بصورت اجمالی طرح می‌نماییم. تبیین و تفصیل هر یک از اهم پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی؛ چه سیاست پیشرفت و چه پیشرفت سیاسی، مجال مبسوط و مقال مستقلی را میطلبد. که شایسته و بلکه بایسته است در آینده انجام پذیرند.

۴. برای ساحات دوگانه مادی و معنوی و جهات دوگانه معنوی و اخلاقی در الگوی سیاسی پیشرفت ر.ک.: مصباح هدایه، الی ولایت و خلافت و نیز شرح حدیث جنود عقل و جهل هر دو از آثار امام خمینی. حتی ترتیب تبیین، ترسیم، ترویج تا تحقق بدین ترتیب یعنی اول. تعالی معنوی و معنویت و دوم. تعالی اخلاق و اخلاقی عمومی و مدنی؛ اجتماعی و سیاسی است. برخلاف برخی و بلکه بسیاری همانند غزالی که اخلاق را مقدم بر معنویت و برای ان میدانند. در الگوی پیشرفت امام خمینی برعکس؛ تعالی معنوی برای تعالی اخلاقی عملی و مدنی است (به تعبیری قریب بمضمون از خود امام؛ «زهد و زاهدان شخصی شب برای رزم مدنی و شیران روز»). بسیاری از پیشرانها، چالش‌ها و الزامات تحقق الگوی سیاسی در گستره فردی و اجتماعی را می‌توان بویژه از اثر اخیر امام بازجست.

۵. شایسته و بلکه بایسته است: اول. اهم اعم زیربخشهای کلان بخش‌های توسعه اقتصادی، تعادل سیاسی و تعالی فرهنگی الگوی پیشرفت روشن شوند. دوم. شاخصها، سازکارها و تدابیر تحقق و احیانا الگوهای مربوطه آنها نیز مشخص شوند. تنها در این صورت الگوی پیشرفت ترسیم علمی عملی، قابلیت تحقق عینی (اجرایی‌سازی و جاری‌سازی) مییابد. چرا که هر موردی هر چه کلی تر بوده، برعکس، بدین سبب و بدن نسبت کمتر قابل تحقق عینی است. برعکس نیز هر چه جزئی تر بوده بیشتر قابل تحقق عینی می‌باشد. زیربخش‌ها؛ اجزاء کل، جزئیات کلیات، فروع اصول و سازکارهای تحقق عملی و عینی ساختار حقیقی نظری و ذهنی الگوی پیشرفتند.

الف. نظام پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

الگوی اسلامی ایرانی سیاست پیشرفت: الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت فرابخشی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد نظر میباشد. الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت سیاسی: الگوی اسلامی ایرانی میان بخشی و کلان بخشی تعادلبخشی سیاسی است. میانه دو بخش توسعه اقتصادی و تعالی فرهنگی و در جهت آن می باشد. مراد مصادیق کلی و بلکه بارز تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت نظام مدنی؛ اجتماعی سیاسی است. فراگیر و فراهم آمده پیشرانها، چالشها و الزامات؛ یکی الف. اقتصاد سیاسی توسعه و ب. سیاست توسعه اقتصادی می باشد. دیگری الف. اجتماع سیاسی و ب. سیاست تعادل اجتماعی است. سوم الف. فرهنگ سیاسی و ب. سیاست تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی مدنی بشمار می آید.

۱. پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: تدابیر سیاسی، ارتقای هر چه فراتر کارآمدی ملی و بویژه کارآمدی دولتی و اراده عمومی و عزم جدی ملی می باشند. مراد تدابیر و تعادل پیشرفت سیاسی و سیاست پیشرفت، فرا و میانه تدابیر و توسعه اقتصادی و تأمین آسایش عمومی در جهت تدابیر و تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی و تضمین آرامش مدنی است. چالش سیاسی: ارتقای هرچه فراتر کارآمدی ساختاری پیشرو و راهبردی پیشبرمی باشد. اعم از کارآمدسازی حقوقی و قانونی و نیز کارآمدسازی سازمانی اداری و اجراییسازی و جاریسازی است. الزامات سیاسی: عزم جزم ملی پیشرفت بویژه دولتی در این زمینه می باشد. مسئله: در راستای مراحل و محورهای ۴ گانه الگوسازی (تبیین، ترسیم، ترویج و تحقق)، بعد از تبیین علمی و ترسیم عملی (راهبردی و کاربردی) پیشنهادی سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت هم اینک در راستای بررسی و نهایی سازی؛ تدقیق، تنظیم و تقویت جهات تحقیقی سند به منظور اصلاح، تکمیل و ارتقای مؤلفات، گزاره ها و اجزای الگو، گفتمان سازی (علمی نخبگانی، تبلیغی مردمی و کارشناسی توجیهی دولتی) و پایش اعمال الگو، روش‌سازی پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق الگو، پیشا پیش، ضرورت یافته است. پرسش اصلی: «پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و بخش سیاسی آن چه میباشند؟». فرضیه: «پیشران، چالش، الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: تدابیر، کارآمدی و عزیمت ملی بویژه ارتقای کارآمدی ساختاری و راهبردی دولتی است». توضیح فرضیه: مهندسی یا معماری سیاسی (نهادسازی و دولتسازی و نظام سازی)، مدیریت (بسیج منابع مادی و معنوی و انسانی، سازماندهی، اداره تا نظارت و کنترل) و آسیب زدایی (بازمهندسی) عدالت اجتماعی، بسیج و مشارکت عمومی و اقتدار قانونی، مردمی و موثر ملی اعم از قانونگذاری، امنیتی اطلاعاتی، انتظامی اجتماعی و سازمانی اداری اجرایی تا قضایی و جزای یا کیفری از اعم تدابیر و الزامات اند. روش: تحلیل متن و محتوایی سیاسی سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت و بخش سیاسی مبنا یا مبانی پیشران، تدابیر پیشبر، افق(های) پیشرو، رسالت پیشروی تا آرمان(ها) پیشرفت است. پیشرانهای تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت:

تدابیر و مدبران (علل و اسباب موجب و موجه و عوامل موثره) تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفتند. چالش‌های تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: شرایط درونی (رسایی و سازواری الگو) و بیرونی (بهره‌وری و اثربخشی ملی) تحقق اعم از؛ فرصت‌ها و تهدیدات، عوامل و موانع یا عوامل موثر و عوامل مخل یعنی آسیبها (آسیبگرها یا آسیب رسانها، آسیب‌رسانی‌ها و آسیب‌پذیرها، آسیب‌پذیری‌ها و آسیبها) و چگونگی گذار به چشم‌انداز پیشرفت فرازآینده می‌باشند. الزامات تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: مقدمات و لوازم حتی پیام و پیامدهای تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت بوده و محسوب می‌گردند.

۲. پیشرانها، چالش‌ها و الزامات سیاسی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، در اصل الگوی سیاست پیشرفت و از جمله یا بویژه الگوی پیشرفت سیاسی؛ الف. از سویی پیشرانها، چالش‌ها و الزامات الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، سیاست پیشرفت و پیشرفت سیاسی، فراهم آمده‌ها مهم محورهای الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اند. شامل؛ اول. مبانی (توحیدی)، دوم. تدابیر (کارآمدی)، سوم. افق (پیشرو)، چهارم. رسالت (پیشروی) و پنجم. آرمان (پیشرفت و پیشرفته) و تناظر و تناسب آنها هستند. ب. از سوی دیگر پیشرانها، چالش‌ها و الزامات الگوسازی اسلامی ایرانی پیشرفت، سیاست پیشرفت و پیشرفت سیاسی می‌باشند. فراگیر مهم مراحل چهارگانه ذیلند؛ اول. تبیین علمی نظری (فلسفی و حکمی و حتی کلامی یا بینشی یعنی مبانی، دانشی انسانی، اجتماعی و سیاسی یا مدنی و فقهی یا حقوقی) از؛ الف. نظریه‌شناسی و نقادی نظریه و الگوی توسعه تکساحتی و تنازعی مدرنیستی (تجدد) غربی غالب، ب. نظریه‌پردازی و روزآمدسازی (تجدید) الگوسازی پیشرفت در تمدن‌سازی پیشین اسلامی ایرانی و ج. نظریه‌سازی پیشرفت توحیدی دوساحتی مادی و معنوی (خمینی، صحیفه نور و صحیفه امام)^۷ و کارآمد سازی (بهره‌وری و اثربخشی) زیرساختی (رسایی و سازواری ذاتی و درونزادی ارزشی، بینش و منشی درونی)، ساختاری و راهبردی (کنشی و روشی یا رفتاری برونی) جدید اسلامی ایرانی. این مرحله اتمام پذیرفته است. دوم. ترسیم علمی عملیاتی (فنی راهبردی و کاربردی)، که هم اینک انجام شده و در قالب سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت توسط رهبری معظم، به منظور بررسی نهایی به همگی نیروها و نهادهای علمی حوزوی و دانشگاهی، راهبردی بسان مجمع تشخیص مصلحت نظام، کاربردی بویژه مجلس شورای اسلامی و اجرایی بخصوص دولت اعلام گردیده است. فرصتی تا ۱۴۰۰ هـ ش برای اصلاح، تکمیل و ارتقای سند باقی می‌باشد. خود این؛ پیشرانها، چالش‌ها و الزامات خاص خود را دارد. مراد پیشرانها، چالش‌ها و الزامات بررسی نهایی سند پایه اعم از پیشرانها، چالش‌ها و الزامات اصلاح، تکمیل و ارتقای مفردات، مؤلفات، گزاره‌ها، بخش‌ها (های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی)، گستره‌ها (ی فردی و حتی شخصی، جمعی اعم از خانوادگی و گروهی مدنی و اجتماعی فروملی، ملی داخلی خارجی و فراملی منطقه ایف امتی تا بین مللی و جهانی) است. منظور

۶. ترتیب محورهای پنجگانه فرابرد تهیه و تدوین علمی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: اول. مبانی، آرمان (ها)، رسالت، افق (ها) و تدابیرند. اما ترتیب مورهای پنجگانه در فرابرد تحقق و پایش عملی و عینی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت بدینسان میباشد: اول. مبانی پیشرفت، دوم. تدابیر (مبتنی بر آن مبانی و بروز آنها) پیشبر یا پیشران، سوم. افق (ها) پیشرو تحقق آن تدابیر و تجلی آن مبانی، چهارم. رسالت پیشروی و پنجم. آرمان (های) پیشرفت و پیشرفته.

۷. ر.ک.: صحیفه نور، امام خمینی، ج ۱۳، صص ۳-۴۳۱ و نیز ر.ک.: صحیفه امام.

تدقیق، تنظیم (ساختاری راهبردی) و تقویت جنبه تحقق آن و پیشرانها، چالش‌ها و الزامات مربوطه می‌باشند. تا بعد از تصویب نهایی احتمالا توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام یا خود مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و ابلاغ توسط رهبری، به عنوان سند پایین دست قانون اساسی ج.ا.ا. و سند بالا دستی همه اسناد نظام سیاسی و دولت و کشور خواهد شد. از سندهای چشم اندزای، سیاست‌های راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام گرفته و بر این اساس و در همین راستا تا قوانین عادی، قوانین برنامه‌های پنجساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و قوانین بودجه سالیانه کشوری فراهم شده توسط معاونت ریاست جمهوری و سازمان مدیریت و برنامه و بودجه و مصوب مجلس شورای اسلامی، می‌باشند. سوم. ترویج علمی عمومی شامل گفتمان سازی نخبگانی، مردمی و دولتی است. مراد پیشرانها، چالش‌ها و الزامات ترویجی علمی؛ می‌باشد. اعم از پیشرانها، چالش‌ها و الزامات؛ الف. گفتمان سازی برهانی و معقول نخبگانی، ب. گفتمان سازی تبلیغاتی و محسوس مردمی و ج. گفتمان سازی توجیهی کارشناسی راهبردی، کاربردی و اجرایی تا جاریسازی دولتی، عمومی و خصوصی هستند^۸. اینها تا اینجا مقدمات تحقق و پیشرانها، چالش‌ها و الزامات مقدماتی الگوسازی اسلامی ایرانی پیشرفت به صورت رسا و سازوار ذاتی و درونزادی اند. زمینه ساز مرحله چهارم. الف. تحقق و ب. پایش الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، سیاست پیشرفت و پیشرفت سیاسی و پیشرانها، چالش‌ها و الزامات؛ الف. تحقق و ب. پایش تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفتند.

۳. پیشرانها، چالش‌ها و الزامات سیاسی؛ الف. تحقق و ب. پایش الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت^۹؛ پیشرانها، چالش‌ها و الزامات سیاسی شئون سه گانه مدنی می‌باشند.

الف. پیشرانها، چالش‌ها و الزامات مهندسی معماری؛ نهادسازی و نظام سازی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی؛ توسعه اقتصادی، تعادل اجتماعی و تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی است. مراد پیشرانها، چالش‌ها و الزامات مهندسی معماری؛ نهادسازی و نظام سازی فرابردی رهبری و مرکز الگو، راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام، کاربردی مجلس، اجرایی دولت تا جاریسازی بخش عمومی و خصوصی اقتصادی، سیاسی و فرهنگی می‌باشد.

اعم از؛ یکی و نخست. راهبرد و فرابرد مهندسی معماری و نیز دیگری و دوم. مهندسی معماری فرابردی و راهبردی و پیشران‌ها، چالش‌ها و الزامات سیاسی اعم از؛ پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی

۸. فاریابی علاوه بر کتاب سیاست مدنی و اندیشه‌های اهل مدنی فاضلی که به گفتمان‌سازی خطابی عمومی و برهانی تخصصی پرداخته در آخر تحصیل ساده و نیز در منطقیات از جمله در بحث خطابه (ریطوریکا) فن گفتمان‌سازی را طرح کرده است. حتی رساله جدل وی ثر منطقیات برای گفتمان‌سازی خارجی کاربرد دارد. خواجه نصیر نیز در مبحث خطابه کتاب منطق اساس اقتباس (صص ۸۵-۵۲۷) به افکار عمومی سازی از جمله توسط دولت که در زمینه گفتمان‌سازی بوده، بصورت کامل ولی اجمالی وارد شده است.

۹. الف. فرایند نظری یا تحقیقی علمی به ترتیب؛ الگوی سیاسی پیشرفت؛ سیاست پیشرفت و پیشرفت سیاسی میباشد. ب. فرابرد عملی (راهبردی و کاربردی) یا تحقیقی (اجرایسازی حوزه و به اصطلاح بخش دولتی تا جاریسازی حوزه و باصطلاح بخش عمومی و خصوصی) عینی الگوی پیشرفت برعکس است. یعنی بترتیب؛ الگوسازی پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی اعم از اقتصادی، اجتماعی یا سیاستی و فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی است.

ب. پیشرانها، چالش‌ها و الزامات مدیریت (فرابردنی راهبری و مرکز الگو، راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام، کاربردی مجلس، اجرایی دولت تا جاریسازی بخش عمومی و خصوصی) تحقق و پایش الگوی پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی است.

اعم از؛ فرابرد و راهبرد مدیریتی و مدیریت فرابردنی و راهبردی و پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی اعم از؛ پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی
فراگیر اهم موارد چهارگانه؛

۱. بسیج منابع مادی و مالی و معنوی و نیروی انسانی و سرمایه اجتماعی و مدنی و پیشرانها، چالش‌ها و الزامات؛ تحقق و پایش الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی می باشد.

بسیج فرابرد و راهبرد مدیریتی و مدیریت فرابردنی و راهبردی و پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی اعم از؛ پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی

۲. سازماندهی

سازماندهی فرابرد و راهبرد مدیریتی و مدیریت فرابردنی و راهبردی و پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی اعم از؛ پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی

۳. اداره یا پیشبرد

فرابرد و راهبرد مدیریتی و مدیریت فرابردنی و راهبردی و پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی اعم از؛ پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی

۴. نظارت و کنترل ... که خود همین پایش (مانیتورینگ و دیسپاچینگ)

فرابرد و راهبرد مدیریتی و مدیریت فرابردنی و راهبردی و پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی اعم از؛ پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی

ج. پیشرانها، چالش‌ها و الزامات سیاسی

آسیبشناسی و آسیب‌زدایی (پاتولوژی از فیزیولوژی، آناتومی و میکروبیولوژی تا ایمنولوژی)

فرابرد و راهبرد آسیبشناسی و مدیریت آسیب‌زدایی و راهبردی و پیشرانها، چالشها و الزامات سیاسی اعم از؛ پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت تا پیشرفت مدنی.

ب. پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (نظام) سیاسی

مراد مصادیق بارز پیشرانها، چالشها و الزامات تحقق الگوی اسلامی ایرانی نظام سیاسی؛ پیشرفت سیاسی، سیاست پیشرفت و پیشرفت مدنی است.

اول. پیشران های سیاسی کارآمد سازی نیروها، نهادها و نظام ج.ا.ا.

پیشران های سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: تدابیر و مدبران (علل و اسباب موجب و موجه و عوامل موثره) سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، در اصل سیاست پیشرفت و از جمله یا بویژه پیشرفت سیاسی اند.

پیشرانهای الگوی سیاست پیشرفت سیاسی

الف. تحلیل و تبیین پیشرانهای پیشرفت در شرایط کنونی ایران

۱. پیشرانهای سیاست (توسعه کمی و کیفی سخت، نیمه سخت و نرم افزاری و) تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی، تعالی فرهنگی سیاسی و تعالی فرهنگی پیشرفت و مدنی و تضمین آرامش مدنی (تدابیر شمارگان ۲۰ تا ۱): پیشرانهای (تدابیر و مدبران) فاعلی و غایب الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت سیاسی؛ سیاست پیشرفت و پیشرفت مدنی اند. به تعبیری دیگر: پیشرانهای فاعلی و غایی: پیشرانهای سیاست فرهنگی، فرهنگی سیاسی و فرهنگی پیشرفت مدنی می باشند.

۲. پیشرانهای سیاست (توسعه کمی و کیفی سخت، نیمه سخت و نرم افزاری و) تعادل اجتماعی، تعادل اجتماعی سیاسی و تعادل اجتماعی پیشرفت و مدنی و ترسیم و تحقق کارآمدی ملی (تدابیر شمارگان ۵۶ تا ۴۱): پیشرانهای (تدابیر و مدبران) صوری ساختاری راهبردی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت سیاسی؛ سیاست پیشرفت و پیشرفت مدنی اند. به تعبیری دیگر: پیشرانهای صوری ساختاری راهبردی: پیشرانهای سیاست اجتماعی، اجتماع سیاسی و اجتماعی پیشرفت مدنی می باشند.

۳. پیشرانهای سیاست (توسعه کمی و کیفی سخت، نیمه سخت و نرم افزاری و) توسعه (کمی و کیفی سخت، نیمه سخت و نرم افزاری) اقتصادی، توسعه اقتصادی سیاسی و توسعه اقتصادی پیشرفت و مدنی و تأمین آسایش مدنی (تدابیر شمارگان ۴۰ تا ۲۱): پیشرانهای (تدابیر و مدبران) فاعلی و غایی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت سیاسی؛ سیاست پیشرفت و پیشرفت مدنی اند. به تعبیری دیگر: پیشرانهای فاعلی و غایی: پیشرانهای سیاست فرهنگی، فرهنگی سیاسی و فرهنگی پیشرفت مدنی می باشند.

دیگری. اولویت بندی و برهه بندی تدابیر سندالگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

در عین اولویت ذاتی تدابیر تعالی فرهنگی، از حیث زمانی اولویت با تدابیر توسعه اقتصادی است. اولویت ذاتی و اولویت زمانی؛ تنظیم زمانی تحقق ترتیبات تدابیر توسعه اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در افق های؛

اول. برنامه جامع ۲۵ ساله

(اولویت بندی، امکانسنجی و زمانبندی)

[۵] برنامه پنجساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مجلس، ۲۵ برنامه بودجه سالیانه

دوم. طرح هادی ۵۰ساله (راهبرد بیانیه گام دوم انقلاب رهبری^{۱۰})

(چشم انداز، چالش، راهبردهای فرابرد از چالش فرارو به چشم انداز فراآینده پیشرفت)

۱. پیشرانهای توسعه اقتصادی (کمی و کیفی سخت، نیمه سخت و نرم افزاری) و تأمین

آسایش عمومی

تغییر جایگاه (اولویت ذاتی و اولویت زمانی) تدابیر بخش (سیاست) توسعه اقتصادی و تأمین آسایش عمومی در سند

الگوی پایه پیشرفت؛ از شمارگان ۴۰ تا ۲۱ کئونی به شمارگان ۲۰ تا ۱۱ اصلاحی، تکمیلی و ارتقایی سند نهایی.

۲. پیشرانهای (توسعه و) تعادل سیاسی و ترسیم و تحقق کارامدی ملی:

تغییر جایگاه تدابیر بخش سیاست تعادل اجتماعی (سیاسی) و ترسیم و تحقق کارامدی ملی در سند الگوی پایه

پیشرفت؛ از شمارگان ۵۶ تا ۴۱ کئونی به شمارگان ۳۶ تا ۲۱ اصلاحی، تکمیلی و ارتقایی سند نهایی

ج. پیشرانهای (توسعه و) تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی و تضمین آرامش مدنی

تغییر جایگاه تدابیر بخش سیاست تعالی فرهنگی و تضمین آرامش مدنی در سند الگوی پایه پیشرفت؛

از شمارگان ۵۶ تا ۴۱ کئونی به شمارگان ۳۶ تا ۲۱ اصلاحی، تکمیلی و ارتقایی سند نهایی

۳. ایستگاه های میانی و نقاط مرجع:

(اهداف کوتاه مدت و میان مدت) برای دستیابی به افق در سند الگو

اول. اهداف کوتاه مدت: افق ۲۵ ساله؛ برنامه جامع پیشرفت کشور

نقاط مرجع: پیشرفت

دوم. اهداف میان مدت: افق ۵۰ساله؛ طرح هادی

نقاط مرجع: تمدنسازی نوین اسلامی

۴. مدل‌های دستیابی به تدابیر پیشران در الگوی پیشرفت

اول. مدل جمهوری اسلامی ایران؛ استقلال، آزادی و مردمسالاری دینی

دوم. مدل کارگزاری سیاسی دولت: سیاستگذاری و سیاستمداری.

کارویژه ترسیم سیاست ها و اعمال سیاست ها:

الف. نه مدل کارگزینی دولت و دولت کارگزین یا

ب. نه مدل کارپردازی دولت و دولت کارپرداز.

سوم. مدل دولت معمار:

الف. نه مدل دولتسالاری همه کاره (حاکم یا کارفرما، مالک، مجری) حداکثری

کارگزین سوسیالیستی یا

ب. نه دولت هیچکاره حداقلی سرمایه سالاری لیبرالیستی

چهارم. سیاست هدایت، ولایت و امامت: مدل سیاست دخالت یا مدل سیاست عدم دخالت

۵. آغازگاه ها و نقاط عزیمت در تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

(نهاد دولت، آموزش، فرهنگ، اقتصاد، ...)

۱۰. این مقاله قبل از صدور بیانیه گام دوم انقلاب توسط رهبری نهایی و ارایه شده بود. در آن نیاز به طرح هادی ۵۰ساله و دقیقاً همین بیانیه گام دوم

رهبری پیش بینی و اعلام شده است. در بازبینی نهایی آفتاب آمد دلیل آفتاب.

نقطه عزیمت: دولت‌سازی کارآمد و کارآمدسازی سیاست

الف. آغاز گاه‌ها: سیاست تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی

ب. محوریت عزیمت: سیاست تعادل اجتماعی (سیاسی)

ج. ابزاریت عزیمت: سیاست توسعه اقتصادی.

۶. بررسی، نقد و ارزیابی رویکردهای سیاست‌گرا، اقتصادگرا، فرهنگ‌گرا و غیره در تبیین آغاز فرایند پیشرفت

بر اساس مبانی بینش توحیدی اسلامی و امامی: خدا و عالم غیب؛ مبداء، علت و سبب موجب ابعاد و بعید، ملت؛ علت موجد میانین، دولت (هیئت حاکمه) و به ترتیب رهبری، مجلس شورای اسلامی، قوه مجریه؛ علت موجد قریب راهبردی و اقرب کاربردی و اجرایی‌سازی و حوزه و بخش عمومی و خصوصی؛ علت موجد مباشر و مستقیم پیشرفتند. در نتیجه نقطه عزیمت دولت‌سازی کارآمد است. از حیث ذاتی آغازگاه، محوریت عزیمت و ابزاریت عزیمت: تنظیم و اعمال نخست فرهنگی، دوم. سیاست اجتماعی و سوم. سیاست توسعه اقتصادی است. که با گفتمان‌سازی شروع شده، با دولت‌سازی ادامه یافته با الگوسازی پیشرفت به انجام میرسد. به مصداق؛ «تلك الايام نداولهای بین الناس» (قرآن)؛ رابطه و نسبت اینها فرای تاثیر و تأثر متقابل متزاید (لازم و ملزوم هم، هم هم و هم افزا)، مبادی، علل و اسباب فاعلی و غایی و مادی و صوری فرابرد پیشرفتند (خمینی، شرح حدیث جنود عقل و جهل). نسبت اینها نیز مثبت و همسو می باشند. یعنی فرهنگ‌سازی پیشرفت در دولت‌سازی کارآمد و در نتیجه تعادل و پیشرفت سیاسی موثر بوده و مقدمه آنست. این دو در توسعه اقتصادی اثر گزار میباشد. توسعه اقتصادی نیز شرایط تعالی فرهنگی فراتر را فراهم میسازد. این نیز تعادل سیاسی فراتر را طلبیده و ایجاد و ایجاد میسازد. همینطور تا توسعه اقتصادی، تعادل سیاسی و تعالی فرهنگی برتر پیشرفته و فراز آمده یا میروند.

در این فرایند (پروژه) متزاید و فرابرد (پروژه) مثبت پیشرفت: اول. رهبری با کمک نیروها و نهادهای مربوطه عهده دار سیاست‌گذارهای کلان راهبردی و اعمال و پایش آنها است. دوم. قوه قانون‌گذاری یعنی مجلس مسئول سیاست‌گذاریهایی خرد کاربردی می باشد. در قالب قوانین عادی، قوانین ۵ ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و تصویب قوانین بودجه سالیانه است. سوم. قوه مجریه و به تعبیری مدیریت اجرایی کشور اعم از به ترتیب؛ ریاست جمهوری و نهاد مربوطه، معاونت های ریاست جمهوری و سازمان های مربوطه و وزراء و وزارتخانه های مربوطه با تمام شبکه ساختاری در سراسر کشور مدیریت اجرایی‌سازی الگوی پیشرفت در کشور می باشند. با سیاست‌گذاری خرد اجرایی و سیاست‌مداری یعنی اعمال سیاستها در قالب دستورعملها، بخش نامه ها و آئین نامه های سازمانی و وزارتی است. ستادی یا صفی می باشند. مرکزی، پیرامونی استانی بویژه با الگوی خودگردانی (بجای الگوی کنونی متمرکز یا خودمختاری تا مرز تجزیه) و فراپیرامونی شهرستانی است. سرانجام بخش عمومی که واسطه و مبدل و بنوعی قائم مقام دولت و بخش خصوصی و نیز خود بخش خصوصی می باشند. با مقررات جاری‌سازی پیشرفت است. جملگی در اعم زیربخش های کلان توسعه اقتصادی، تعادل سیاسی و تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی پیشرفت ساری و

جاریند. قوه قضایی نیز مسئول قضاوت حسن جریان امور الگوسازی پیشرفت و برخورد جزایی با هر گونه تعلل یا تعدی در این راستا میباشد.

دوم. چالش‌های سیاسی تعادل سازی و کارآمدسازی ملی: کارآفرینی الگوی پیشرفت

کارگزاری سیاسی: سیاستگذاری و سیاستمداری دولت (هیئت حاکمه راهبردی)

چالش‌های سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: شرایط درونی (کمال؛ رسایی و سازواری ذاتی و دورنمادی علمی و عملی راهبردی و کاربردی الگوی پیشرفت) و بیرونی (کارآمدی؛ رسایی و سازواری ملی؛ دولتی، عمومی و خصوصی اقتصادی، سیاسی و فرهنگی) تحقق اعم از؛ فرصت‌ها و تهدیدات، عوامل و موانع یعنی عوامل موثر و عوامل مخل یعنی آسیبها (آسیبگرها یا آسیب‌رسانها، آسیب‌رسانی‌ها و آسیب‌پذیرها، آسیب‌پذیری‌ها و آسیب‌های داخلی عارضی یا ذاتی درونزا و خارجی برون آ) و چگونگی گذار به چشم انداز فرازآینده تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، در اصل سیاست پیشرفت و از جمله یا بویژه پیشرفت سیاسی می باشند. شامل:

الف چالش‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی پیشروی الگوی پیشرفت

چالش عدم ارتقای بهینه و بسامان متناسب کارآمدی؛ بهره‌وری و اثربخشی ساختاری و راهبردی اقتصادی، سیاسی و فرهنگی دولتی، عمومی و خصوصی است.

ب. چالش‌های ساختاری و سیستمی در اجرای سند الگوی پیشرفت

یکی و نخست. چالش ارتقای کارآمدی ساختاری؛

اول. چالش ارتقای کارآمدی بهینه و بسامان حقوقی و قانونی نظام ج.ا.ا.

دوم. چالش یکپارچه سازی و ارتقای کارآمدی بهینه و بسامان سازمان اداری و اجرایی کشور

دیگری و دوم. چالش ارتقای کارآمدی بهینه و بسامان راهبردی؛

اول. ترسیم چشم‌اندازی فراز آینده ظام و کشور ج.ا.ا. در افق‌های ۵۰ساله و ۲۵ساله

دوم. تحلیل چالش فراروی کارآمدسازی هر چه فراتر

سوم. راهبرد فرابردی از چالش فراروی به چشم انداز فراز آینده

ج. چالش‌های گفتمان سازی نخبگانی، مردمی و دولتی الگوی پیشرفت

ترویج علمی عمومی؛ بعد از؛ تبیین علمی نظری (حکمی، دانشی و فقهی)، ترسیم علمی عملیاتی (راهبردی و کاربردی)، سومین مرحله الگوسازی پیشرفت بوده و مقدمه مرحله تحقق علمی عینی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت است. ترویج علمی عمومی: گفتمان سازی علمی و فنی کارآمدی؛ اول. نخبگانی، دوم. مردمی و سوم. دولتی می باشد.

اول. گفتمان سازی نخبگانی؛ حوزوی و دانشگاهی (داخلی و حتی خارجی): برهانی و استدلالی از طریق نشست‌های علمی، کرسی‌های نقادی، نوآوری و نظریه پردازی، نشریات و انتشارات دانشگاهی و حوزوی می باشد. دوم. گفتمان سازی مردمی: تبلیغاتی محسوس و ملموس و به اصطلاح خطابی و اقناعی در زندگی حتی روزمره خویش است. سوم. گفتمان سازی دولتی: کارشناسی و ترویجی از طریق برنامه‌ها و متون توجیهی و حتی آموزش‌های ضمن خدمت است. چالش نظریه سازی علمی پیشرفت، گفتمان سازی علمی الگوی پیشرفت و اعتماد سازی نخبگانی، مردمی و دولتی از این جمله‌اند.

د. چالش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

چالش‌های بیداری و خیزش انقلابی اسلامی، مقاومت اسلامی تا مرز تمدن‌سازی نوین اسلامی در مقابله مثلث استکباری جهان برهبری آمریکا، صهیونیسم بین‌المللی، پایگاه‌های اسرائیل و ارتجاع ملوکی منطقه به پشتیبانی وهابیت سلفی سعودی.

ی. یکی. فرایند (پروژه) جهانی شدن فناوری ارتباطات، تبادل اطلاعات و اقتصاد تا مرز دهکده جهانی.

دیگری. فرابردی (پروژه) جهانی سازی غربی، امریکایی سازی و بازاری سازی و اقتصادی سازی

جهان با پشتیبانی بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول.

سوم. راهبرد (سیاست) جهانی گرایی فرهنگی، مورد نظر ج.ا.ا. و بسیاری قدرت‌های نوپدید با پشتیبانی مجمع

عمومی سازمان ملل و سازمان علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)^{۱۱}.

ح. ابهامات مفهومی و منطقی، و دشواری‌های علمی و فکری در سند الگوی پیشرفت

توسعه اقتصادی کمی و کیفی سخت، نیمه سخت و نرم‌افزاری و تأمین آسایش تا حدود زیادی روشن است. توسعه

سیاسی بویژه تعادل سیاسی تا حدود زیادی نیاز به روشنگری دارد.

تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی و بویژه تضمین آرامش مدنی دارای دشواری‌های علمی و فکری بوده و نیازمند تبیین

مفهومی و منطقی است.

سوم. الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

الزامات تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: مقدمات و لوازم حتی پیام و پیامدهای تحقق الگوی اسلامی ایرانی

پیشرفت، در اصل سیاست پیشرفت و از جمله یا بویژه پیشرفت سیاسی بوده و محسوب می‌گردند.

۱. الزامات و بایسته‌های حقوقی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجرایی تحقق الگوی

پیشرفت

۱. فعالسازی ظرفیتهای قانون اساسی ج.ا.ا. در راستای الگوسازی پیشرفت: بسان اصل ۴۳ و ۴۴، از جمله تعیین تکلیف

مالکیت دولتی، تعاونی و عمومی و خصوصی که متضمن و مبین حقوق و نقش دولتی، عمومی و خصوصی نیز می

باشد^{۱۲}.

۳. همان ترسیم طرح هادی ۵۰ ساله الگوسازی پیشرفت^{۱۳} (چشم اندز، چالش و راهبردهای فرابردی از چالش

به چشم انداز)

۴. تنظیم برنامه جامع ۲۵ ساله الگوسازی پیشرفت (اولویت بندی، امکانسنجی و زمانبندی)

۵. ارتقای کارآمدی دولت و بلکه دولتمسازي کارآمد الگوسازی پیشرفت

۲. طراحی الگوی تقسیم کار ملی برای تحقق الگوی پیشرفت

یکی. نقش، کار، کارایی نیروها و کارآمدی؛ بهره‌وری و اثربخشی نهادی و کارویژه و کارکرد الگوسازی پیشرفت:

۱۱. ر.: نشریه پیام یونسکو، پنجره‌ای کشوده بسوی جهان، شماره ۳۱۶

۱۲. قانون اساسی ج.ا.ا.، اصول ۴۳ و ۴۴

۱۳. ر.: بیانیه گام دوم انقلاب رهبری

اول. گارگذاری؛ سیاستگذاری و سیاستمداری (ترسیم سیاست های کلان و اعمال سیاست های کلان) راهبردی الگوسازی پیشرفت راهبری و نیروها و نهادهای مربوطه (مجلس خبرگان رهبری، مجمع تشخیص مصلحت نظام، ستاد کل نیروهای مسلح، بنیاد مستضعفان و جانبازان، ستاد اجرایی فرمان امام، ...) و نظارت کاربردی دوم. سیاستگذاری خرد کاربردی مجلس شورای اسلامی (قانونگذاری عادی، برنامه ای ۵ساله و بودجه ای سالیانه) و نظارت اجرایی

سوم. سیاستگذاری خرد اجرایی الگوسازی پیشرفت مدیریت اجرایی کشور (بخشنامه، آیین نامه، ... ریاست جمهوری، معاونت ها و سازمانهای مربوطه، وزرا و وزارتخانه ها، ستادها و شوراییهای مربوطه) و نظارت جاریسازی چهارم. قضاوت و جزایی الگوسازی پیشرفت قوه قضایی کشور و بازرسی (سازمان بازرسی کل کشور) و نظارت مربوطه مردمی، خصوصی، عمومی و دولتی (دیوان عدالت اداری)

پنجم. جاریسازی قوانین مقررات اجرایی الگوی پیشرفت حوزه عمومی و حوزه خصوصی ششم. نقش، کار و کارآمدی اطلاع رسانی، افکارسازی و افکار سنجی رسانه های کشور دیگری. نقش، کار، کارایی و کارآمدی راهبردی، کاربردی، اجرایی و جاریسازی:

اول. ستادی و صفی الگوسازی پیشرفت

دوم. مرکزی، پیرامونی استانی و فراپیرامونی شهرستانی الگوسازی پیشرفت

سوم. ۱. فرابخشی، میان بخشی و کلان بخشی تا زیربخشی تدابیر بخش های سه گانه؛

الف. سیاست توسعه اقتصادی و تأمین آسایش، توأمان

ب. سیاست تعادل اجتماعی و کارآمدسازی و در جهت

ج. سیاست تعالی فرهنگی و تضمین آرامش الگو

۲. بر مبنای مربوطه

۳. در جهت دستیابی به افق های آن،

۴. با رسالت و

۵. در راستای آرمانهای بلند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و گفتمان سازی و تحقق و پایش آن است.

۳. تبیین و تشریح نقش ارکان نظام، دولت، مردم، رسانه ها و تشکلهای در تحقق الگوی پیشرفت

اول. راهبری و نیروها و نهادهای مربوطه: نقش (سیاستگذاری) کلان راهبردی، تبدیل و تولید

راهبردهای کاربردی، اقامه و نظارت بر حسن کاربردی آنها.

دوم. قوه مقننه: نقش (سیاستگذاری) خرد کاربردی، تبدیل و تولید قوانین اجراییسازی در قالب

قوانین عادی، قوانین برنامه ای ۵ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و قوانین سالیانه

بودجه ای کشور، اعمال و نظارت بر حسن اجرایی آنها.

سوم. قوه اجرایی: نقش (خطمشی گذاری) خرد اجرایی، تبدیل و تولید مقررات جاریسازی در قالب

بخشنامه ها و دستور عملهای اجرایی جاریسازی، اجراییسازی (دولتی) و جاری و

جریانسازی (غیر دولتی) و نظارت بر حسن جاریسازی آنها.

چهارم. قوه قضایی: قضاوت و کیفر هر گونه تخلفی (تعلل یا تعدی) اجرایی دولتی یا جاری غیر

دولتی و نظارت بر حسن اجراییسازی و جاریسازی امور.

پنجم. مردم: در قالب غیر دولتی اعم از حوزه (بخش) عمومی (واسطه، معتمد و مبدل میان دولتی و خصوصی) و حوزه (بخش) خصوصی در همگی بخش‌های سه‌گانه اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، جاریسازی مقررات اجرایی قوانین کاربردی سیاست‌های راهبردی فرآورده‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت.

ششم. رسانه‌ها: اطلاع‌رسانی، نقادی، کمک در گفتمان‌سازی و ارزیابی الگو و عملکردها در مسیر تحقق.

هفتم: تشکله‌ها: انجام امور مورد پنجم از گفتمان‌سازی تا جاریسازی الگو در قالب تشکله‌های بویژه مردمی اقتصادی، سیاسی و فرهنگی.

۴. بایسته‌ها و شیوه‌های گفتمان‌سازی الگوی پیشرفت در سطوح مختلف

اول. بایسته‌ها: انجام مهم و رعایت ترتیب گفتمان‌سازی؛ اول. نخبگانی، دوم. مردمی و سوم. دولتی است.

دوم. شیوه‌های گفتمان‌سازی: گفتمان‌سازی نخبگانی؛ علمی، برهانی و استدلالی نظری، گفتمان‌سازی مردمی: عینی، تبلیغاتی (خطابی)، ملموس و محسوس در زندگی روزمره، گفتمان‌سازی دولتی: کارشناسی، توجیهی، عملی؛ راهبردی و کاربردی.

۵. تحلیل و تبیین رابطه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و سایر اسناد راهبردی کشور

(سند چشم‌انداز، سیاست‌های کلی نظام، برنامه‌های ۵ ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ...)

اول. قانون اساسی ج.ا.ا.: سند بالا دستی قانونی، اساس، حدود و چهارچوب قانونی سند الگو

دوم. الف. سند الگو: سند بالا دستی سند چشم‌انداز. اسناد چشم‌اندازها، بر اساس و در راستای سند الگو و به تناظر افق‌های آن تنظیم میگردد.

ب. سیاست‌های کلی: راهبردهای کاربردی سازی فرآورده‌ها (تدابیر) الگو می‌باشند.

سوم. برنامه‌های ۵ ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، برنامه‌های بودجه سالیانه و قوانین عادی مصوب مجلس شورای اسلامی، برنامه‌های کاربردی اجرایی‌سازی چشم‌انداز و سیاست‌های کلی و راهبردی مجمع در راستای الگو می‌باشند.

۶. چگونگی پرهیز از آفات و آسیب‌های برنامه‌های ۵ ساله توسعه گذشته کشور در اجرای الگو

اول. سندیت سند الگو از حیث علمی (نظری)، عملی (راهبردی و کاربردی) و قابلیت تحقق عینی (اجرایی‌سازی و جاری‌سازی)

دوم. گفتمان‌سازی نخبگانی، مردمی و دولتی و شکل‌گیری عزم ملی؛ مردمی و دولتی

سوم. مهندسی، مدیریت (الف. بسیج منابع، ب. سازماندهی، ج. پیشبرد، د. نظارت و کنترل یا پایش فراگیر) و آسیب‌زدایی و مهندسی مجدد، مکرر و مستمر متناسب الگو و اوضاع کشور، در سیر و مسیر تحقق الگو

۷. الزامات، سازوکارها و روشهای نظارت و پایش تحقق الگو

اول. الزامات: مرکز پایش

دوم. سازوکارها: مرکز الگوی به عنوان مرکز پایش

سوم. روش‌های نظارت و پایش: رصد (مانیتورینگ) و کنترل (دسپاچینگ)

۱. براساس بیانیه گام دوم رهبری، در ترسیم دو برنامه ۲۵ ساله، چشم‌اندازها و سیاست‌های کلان مجمع،

۲. در تقنین و اجرایی‌سازی مجلس در قالب قوانین عادی، برنامه‌های ۵ و برنامه‌های ساله توسعه و قوانین بودجه‌ای سالیانه مجلس

۳. قضا و جزایی (کیفری) قوه قضایی

۴. جاری‌سازی بخش عمومی و خصوصی توسعه اقتصادی و تأمین آسایش، تعادل سیاسی و تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی و تضمین آرامش

۵. افکارسازی عمومی و رسانه‌ای و رسانه‌ها

۸. الزامات، سازوکارها و روش‌های بروز رسانی و اصلاح الگو

الزامات به روز رسانی و اصلاح الگو: انعطاف‌پذیری الگو و سند آن، تشکیل گروه بازمهندسی

سازوکارهای به روز رسانی و اصلاح الگو: پایش (نظارت و کنترل)؛ مهندسی مجدد، مکرر و مستمر

روش‌های به روز رسانی و اصلاح الگو: اصلاح، تکمیل و ارتقا (تدقیق، تنظیم و تحقق) عناصر (مفردات و مولفات)، اجزاء (گزاره‌ها)، بخش‌ها (توسعه اقتصادی، تعادل سیاسی و تعالی فرهنگی) و محورهای ۵ گانه (مبانی، تدابیر، افق‌ها، رسالت و آرمان‌های) الگو و سند آن.

۹. مختصات سیاست خارجی زمینه‌ساز تحقق الگوی پیشرفت

سیاست خارجی بر اساس حکمت، عزت و مصلحت، فعال در هماهنگی و همکاری‌های (تقسیم کار و تبادلات) منطقه (بیمانه‌های منطقه‌ای)، الهام بخش در اتحاد جهان اسلام (همبستگی) و اثربخش در همگرایی جهان معاصر در بستر فرایند (پروژه) جهانی شدن ارتباطات، فناوری اطلاعات و اقتصاد (گلوبالیتی)، رو در روی راهبرد (پروژه) سیاسی (جهانی سازی غربی سازی و امریکایی سازی (گلوبالیزیشن) و در جهت فرابرد جهانی گرایی فرهنگی (گلوبالیسم).

۱۰. بررسی تجربیات جهانی در تحقق برنامه‌ها و چشم‌اندازهای توسعه

تجربیات موفق در تحقق برنامه‌های بنگاه‌های شهر و روستای چین (۹۳-۱۹۷۹ م.) و چشم‌انداز توسعه اقتصادی کاربر (مهندسی معکوس)، برنامه و چشم‌انداز توسعه نرم افزاری هندوستان، می‌توانند متناسب ما و مفید باشند. اما ضعف اینها بویژه فقدان توسعه سیاسی در چین و فقدان توسعه و تعالی فرهنگی؛ معنوی و اخلاقی، که اشکال مشکل‌آفرینی در آینده برای این کشورها تا مرز فروپاشی خواهد بود، جز سلبی، دست‌آورد اثباتی و ایجابی برای ما که از این حیث منحصر بفرد بوده ندارند.

سوم؛ برآمد

یکی؛ حاصل (جمع بندی، نتیجه گیری و راهبرد)

ضرورت و ضروریات الگوسازی پیشرفت اهم راهبردهای ذیل توسط ارکان نظام ج.ا.ا. و پایش توسط مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت حسب نامه رهبری مبنی بر اعلام متن الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت (خامنه ای، نامه اعلام الگوی پایه پیشرفت) را ایجاد ساخته و ایجاد تا اجرای آنها را میطلبد:

اول. گفتمان سازی تا عزم ملی و حرکت ملی

دوم. کاراسازی نیروها و کارآمدسازی نهادین نهادها و نظام مدنی یا ارتقای کارایی نیروهای شایسته و ارتقای کارآمدی؛ بهره وری و اثربخشی سیاسی ملی؛ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی دولتی، عمومی و خصوصی.

الف. کارآمدی زیرساختی (زیرساخت راهبردی یا راهبرد زیرساختی):

تبیین مکتب مدنی اسلام قانون اساسی ج.ا.ا. و راهبردهای امام و رهنمودهای راهبری

ب. ارتقای ساختاری (راهبردی: حقوقی و قانونی، سازمانی و اداری یا اجرایی):

ترسیم نظام رسا و سازوار حقوقی و قانونی و اداری و اجرایی

ج. ارتقای کارآمدی راهبردی

۱. ترسیم و اعمال سیاست های کلان راهبردی و خط مشی های

۲. تنظیم و اقامه سیاست های خرد کاربردی (مجلس) تا اجرایی (قوه اجرایی) و

جاریسازی (حوزه عمومی و خصوصی)

سوم. تنظیم تقدّم و تأخّری ذاتی و زمانی تحقق تدابیر، فلسفه، منطوق و نظام حاکم بر آن و اولویت بندی،

امکانسنجی و زمانبندی.

چهارم. الف. ۱. ترسیم طرح هادی ۵۰ ساله (چشم انداز، چالش و راهبرد) الگوسازی پیشرفت و ۲. تنظیم برنامه جامع ۲۵ ساله (اولویت بندی، امکانسنجی و زمانبندی) الگوسازی پیشرفت توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام ج.ا.ا. و اعمال و نظارت عالی، ب. کاربردی سازی توسط مجلس شورای اسلامی (در قالب قوانین عادی مربوطه، ۵ برنامه ۵ ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ۲۵ تا ۵۰ قانون بودجه سالیانه) و نظارت توسط دیوان محاسبات،

ج. ۱. اجرایی‌سازی توسط قوه مجریه و ۲. قضاوت توسط قوه قضایی و نظارت توسط سازمان بازرسی کل کشور و تعدیل توسط دیوان عدالت اداری و د. جاری‌سازی توسط: ۱. بخش عمومی و ۲. بخش خصوصی اقتصادی، سیاسی و فرهنگی. پنجم. پایش (نظارت و کنترل؛ مانیتورینگ و دیسپاچینگ) توسط مرکز الگوسازی اسلامی ایرانی پیشرفت بر سیر تحقیقی مربوطه از مرحله و مرتبه راهبردی، کاربردی، اجرای تا جاری.

دیگری؛ نوآوری

نوآوری این پژوهش و گزارش آن: یکی و نخست اصل پیشران‌های سیاسی، چالش‌های سیاسی و الزامات سیاسی تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت است. چه پیشرانها، چالش‌ها و الزامات الگوی سیاست (فرابخشی) پیشرفت بوده که فراهم آمده سیاست اقتصادی، سیاست اجتماعی و سیاست فرهنگی می‌باشد. که الگوی پیشرفت سیاسی بوده که سیاست کلان بخشی (و حتی زیربخشی سیاسی) و میان بخشی تعادل بخشی میانه توسعه اقتصادی و تعالی فرهنگی است. پیشرانها، چالش‌ها و الزامات طرح هادی راهبردی ۵۰ ساله حاوی چشم انداز تمدن‌سازی نوین اسلامی، چالش ارتقای کارآمدی و دولت‌سازی کارآمد و الگوسازی پیشرفت و راهبرد فرابردی گذار از چالش به چشم انداز فراز آینده که اخیراً رهبری تحت عنوان بیانیه گام دوم اعلام و بلکه ابلاغ نمودند، و نیز پیشنهاد برنامه ۲۵ ساله فراهم آمده از الویت بندی، امکان‌سنجی و زمانبندی نیز دومین نوآوری است. سومین نوآوری تعیین دقیق نقش راهبردی راهبری و اعمالی مربوطه، کاربردی مجلس، اجرایی‌سازی قوه اجرایی و نقش قضایی و کیفری قوه قضایی و عملی سازی حوزه (بخش) عمومی و جاری‌سازی حوزه (بخش) خصوصی در تمامی بخش‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، و مشخص نمودن کارویژه‌های دقیق و مکمل هر کدام می‌باشد. طرح چالش کارآمدی؛ بهره‌وری و اثربخشی، دولت‌سازی کارآمد، الگوی کارگزاری دولت؛ سیاست‌گذاری و سیاست‌مداری، میان الگوهای کارپردازی و کارگزینی و نیز مدل دولت معمار و هادی و سیاست هدایت (بمثابه ستادی)؛ هماهنگی و پشتیبانی، میان دو مدل دولت‌سالاری حد اکثر گرای سوسیالیستی و سیاست دخالت و نیز سرمایه‌سالاری لیبرالیستی دولت حداقل و سیاست عدم دخالت نیز از اهم نوآوری‌های راهنما، راهبردی و راهگشای این مقاله می‌باشند. طرح سیاست‌های فرابخشی، میان بخشی و کلان بخشی تا زیربخشی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نیز نوآوری‌هایی در همین راستا می‌باشد.

کتابشناسی

فرای آیات قرآن و احادیث سنت همانند منشور مالک، قانون اساسی ج. ۱. ۱. و بیانیه گام دوم انقلاب رهبری و فرای سند الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت و اطلاعیه فراخوان هشتمین همایش مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و محورهای بندیه‌های آن: خمینی، روح الله، شرح حدیث جنود عقل و جهل، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چ ۳، ۱۳۷۸. خمینی، روح الله، صحیفه امام، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام، خمینی، روح الله، صحیفه نور، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۲. خمینی، روح الله، مصباح هدایت الی ولایت و خلافت، ترجمه سید احمد فهری، با مقدمه جلال الدین

- آشتیانی، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۷۲.
- خمینی، روح الله، ولایت فقیه، تهران: امیر کبیر، چ جدید، ۱۳۶۲.
- صدرا، ملا محمد، شواهد ربوبیه، ترجمه و تفسیر جواد مصلح، تهران: سروش، چ ۲، ۱۳۷۵.
- صدرا، ملا محمد، مبداء و معاد، ترجمه احمد بن محمد حسینی اردکانی، به کوشش عبدالله نورانی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۲.
- طوسی، خواجه نصیر محمد، اخلاق ناصری، تصحیح و تنقیح مجتبی مینوی و علیرضا حیدری، تهران: خوارزمی، چ ۳، ۱۳۶۴.
- طوسی، خواجه نصیر محمد، اساس اقتباس، تصحیح مدرس رضوی، تهران: دانشگاه تهران، چ ۳، ۱۳۶۱.
- فارابی، محمد، احصاء علوم، ۱۳۶۲، ترجمه سید حسین خدیو جم، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، چ ۲.
- فارابی، محمد، (آراء) اندیشه های اهل مدینه فاضله، ترجمه سید جعفر سجادی، تهران: طهوری، چ ۲، ۱۳۶۱.
- فارابی، محمد، تحصیل السعاده، حیدر آباد دکن: مطبعه مجلس دائره المعارف العثمانیه، ۱۳۴۵ هـ.ق.
- فارابی، محمد، التنبيه على سبيل السعاده، حیدر آباد دکن: مطبعه مجلس دائره المعارف العثمانیه، ۱۳۴۶ هـ.ق.
- فارابی، محمد، سیاست مدنی، ترجمه سید جعفر سجادی، تهران: انجمن فلسفه ایران، ۱۳۵۸.
- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چ ۲، ۱۳۷۱.
- فارابی، محمد، فصول منتزعه، حقه و قدم له و علق علیه فوزی متر نجار، تهران: مکتبه الزهراء، الطبع الثانیه، ۱۴۰۵ هـ.ق.
- فارابی، محمد، منطقیات، ۳ ج، حقه و قدم لها محمد تقی دانش پڑوه، قم: مکتبه آیه الله العظمی المرعشی، ۱۴۰۸ هـ.ق.